

ASIA Esitutkintapäätöksen perusteleminen**KANTELU**

Kantelija on oikeuskanslerille 5.1.2017 osoittamassaan kantelussa arvostellut Sisä-Suomen poliisilaitoksen rikoskomisarion 29.12.2016 tekemää esitutkintapäätöstä. Kyseisen päätöksen mukaan tapauksessa ei ollut syytä epäillä, että olisi tapahtunut rikos. Kantelija on todennut, että päätöstä ei kuitenkaan ollut perusteltu eikä siitä ilmennyt, mihin lainkohtiin se perustui. Kantelijan mukaan päätöksestä ei näin ollen ilmennyt, miten päätöksen lopputulemaan oli päädytty.

Kantelijan arvostelema esitutkintapäätös koski kuluttajariitalautakunnan menettelyä, josta kantelija oli tehnyt poliisille tutkintapyynnön. Kantelija on pyytänyt oikeuskanslerin lisäksi tietäilyä osin selvittävän kuluttajariitalautakunnan menettelyä kanteluasiana.

SELVITYS

Sisä-Suomen poliisilaitoksen rikoskomisario on antanut asiasta selvityksensä. Sisä-Suomen poliisilaitos ja Poliisihallitus ovat antaneet asiasta lausuntonsa. Jäljennös näistä asiakirjoista oheistetaan kantelijalle tiedoksi.

RATKAISU

Arviointi

Poliisin menettely

Perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaan oikeus saada perusteltu päätös samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Esitutkintalain (805/2011) 11 luvun 1 §:n mukaan esitutkinnan toimittamatta jättämisestä, lopettamisesta sekä päättämisestä saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi on tehtävä kirjallinen päätös. Esitutkintapäätöksestä on kyseisen pykälän mukaan muun ohella käytävä ilmi päätöksen sisältö sekä päätöksen perustelut ja sovelletut säännökset.

Oikeudellisten ratkaisujen perusteluilla on monia eri tehtäviä (ks. kokoavasti Virolainen, Jyrki – Martikainen, Petri: Pro & contra. Tuomion perustelemisen keskeisiä kysymyksiä. Talentum 2003 s. 63-99). Asianosaisten tulisi esitutkintapäätösten perusteella saada vastaus siihen, miksi esitutkintaa ei ole asiassa toimitettu tai se on lopetettu. Usein tämä kiinnostaa erityisesti asian asianomistajaa. Päätösten perustelevuus mahdollistaa myös ratkaisutoiminnan ulkoisen kontrolloitavuuden. Perustelevuusvelvollisuudella on merkitystä myös tutkinnanjohtajan oman itsekontrollin kannalta, sillä hän joutuu päätöksen perusteluja kirjoittaessaan arvioimaan ratkaisunsa oikeudellista kestävyyttä.

Rikoskomisario on kirjannut laatimansa esitutkintapäätöksen kohtaan ”perustelu ja sovellettavat lainkohdat” ainoastaan sen, että tapauksessa ei ole syytä epäillä rikosta. Päätökseen ei ole kirjattu varsinaisia perusteluja eikä sovellettuja lainkohtia. Päätöksessä jää ylipäätään epäselväksi mihin siinä on päädytty, eli että esitutkintaa ei asiassa toimiteta.

Yhdyn poliisilaitoksen ja Poliisihallituksen lausunnoissaan esittämiin näkemyksiin mainitun esitutkintapäätöksen puutteellisuudesta. Esitutkintalain mukaan esitutkintapäätöksestä on käytävä ilmi päätöksen sisältö sekä sen perustelut ja sovelletut säännökset. Mikäli esitutkintaa ei toimiteta, tämä tulee siis ilmetä esitutkintapäätöksestä ja päätöksen tulee pitää sisällään oikeudellinen arviointi siitä, miksi syytä epäillä -kynnys ei ylity. Ratkaisusta tulee käydä ilmi, mihin seikkoihin ja oikeudelliseen päättelyyn päätös perustuu.

Rikoskomisario myöntää selvityksessään päätöksensä puutteellisuuden. Hän kertookin tehneensä tutkittavaan asiaan sittemmin itseoikaisuna uuden päätöksen, jonka hän on liittänyt antamaansa selvitykseen. Totean selvyuden vuoksi, ettei minulla ole perusteita puuttua kyseiseen päätökseen.

Asiaa kokonaisuutena arvioiden ja ottaen erityisesti huomioon rikoskomisarion toimenpiteet asiantilan korjaamiseksi, katson riittäväksi toimenpiteeksi saattaa rikoskomisarion tietoon esittämäni käsityksen hänen laatimansa esitutkintapäätöksen puutteellisuudesta.

Kuluttajariitalautakunnan menettely

Kantelija on lisäksi pyytänyt selvittämään kuluttajariitalautakunnan menettelyä kanteluasiana. Kantelijan tältä osin esittämän väitteen hän on esittänyt myös tutkintapyynnössään poliisille. Rikoskomisarion laatimassa uudessa esitutkintapäätöksessä on tuotu esiin kyseiseen väitteeseen liittyviä seikkoja.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 4 §:n 2 momentin mukaan oikeuskansleri ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aiheutta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta.

Asiassa ei kuluttajariitalautakunnan menettelyn osalta ole ilmennyt sellaista, jonka vuoksi minulla olisi yllä mainitussa lainkohdassa säädetty huomioon ottaen syytä ryhtyä enempiin laillisuusvalvonnallisiin toimenpiteisiin.

OIKEUSKANSLERIN VIRASTO

Toimenpiteet

Saatan rikoskomisarion tietoon edellä esittämäni käsityksen hänen laatimansa esitutkintapäätöksen puutteellisuudesta.

Kantelu ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Osastopäällikkö
Esittelijäneuvos

Markus Löfman